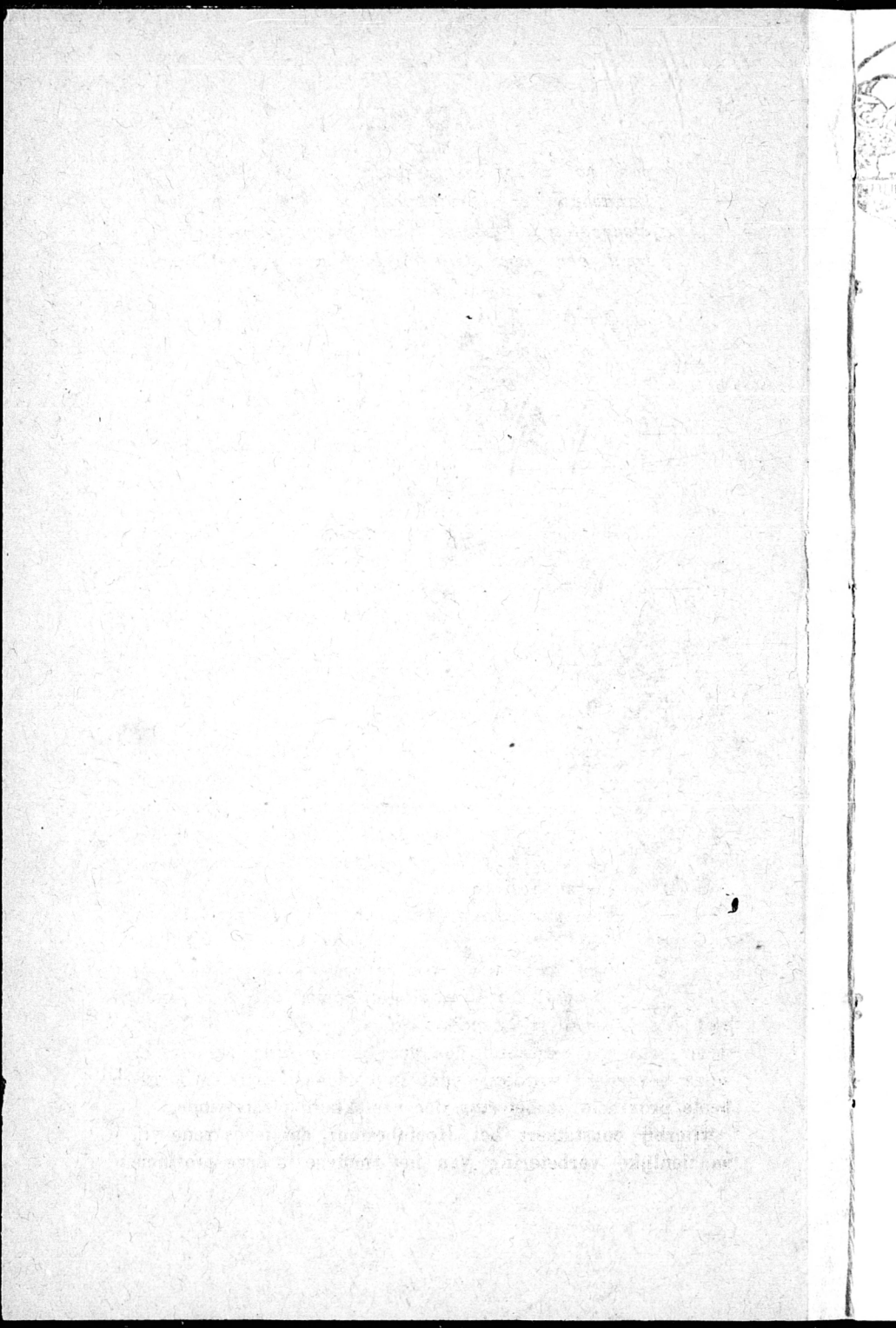

BNo. **2362**

ADVIES

van het Hoofdbestuur van het genootschap voor Landbouw en Kruidkunde te Utrecht aan Heeren Gedeputeerde Staten dezer provincie verleend omtrent een door den Minister van Binnenlandsche Zaken hen toegezonden Ontwerp-Reglement, houdende **BEPALINGEN** en **VOORWAARDEN**, verbonden aan eene ondersteuning door het Rijk van de **VEEFOKKERIJ**.

ADVIES

van het Hoofdbestuur van het genootschap voor Landbouw en Kruidkunde te Utrecht aan heeren Gedeputeerde Staten dezer provincie verleend omtrent een door den Minister van Binnenlandsche Zaken hen toegezonden Ontwerp-Reglement, houdende bepalingen en voorwaarden, verbonden aan eene ondersteuning door het Rijk van de Veefokkerij.

UTRECHT, 9 Januari 1897.

Het Hoofdbestuur van het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde te Utrecht heeft de eer, UEdelgrootAchtbaren, ter voldoening aan uw verzoek, No. 3, in dato 28 December 1896, om bericht, consideratiën en advies, het navolgende te berichten.

In het algemeen vermeent het Hoofdbestuur, kennis genomen hebbende van den inhoud der verschillende, bij genoemd verzoek, No. 3, gevoegde stukken, die hiernevens terug gaan, dat de door den Minister van Binnenlandsche Zaken uit 's Rijks middelen toegezegde ondersteuning van de veefokkerij, uit hoofde van het door hem daaraan verbonden, voorgesteld ontwerp van een Reglement, daarop betrekking hebbende, *zoaals dit thans luidt*, voor deze provincie al zeer weinig practische waarde bezit.

Het Hoofdbestuur betreurt dit zeer, wjl het zeer zeker de wenschelijkheid en het groote belang voor den veehouder erkent in eene verbetering van de veefokkerij en daarmede de wenschelijkheid, dat de pogingen daartoe in deze provincie van het Utrechtsch Landbouwgenootschap, door de Staten dezer provincie gesteund, ook door de Regeering op practische wijze bevorderd worden, opdat in voldoende mate in de geheele provincie verbetering der veefokkerij plaats vinde.

Hierbij constateert het Hoofdbestuur, dat reeds eene vrij aanzienlijke verbetering van het rundvee in deze provincie

te danken is aan de zooeven genoemde pogingen, voornamelijk bestaande in de sints jaren door genoemd genootschap met behulp der provinciale subsidie gehoudene keuringen van mannelijke fokdieren.

Met bescheidenheid vermeent het Hoofdbestuur, dat door het genoemde ontwerp van een Reglement de hier bedoelde ondersteuning van Rijkswegen een enigszins ander karakter heeft aangenomen, dan het Hoofdbestuur in het algemeen vermeent, dat eene ondersteuning heeft en in het bijzonder voor deze provincie eene ondersteuning van eene bestaande zaak, van het particulier initiatief in dezen.

Door dit ontwerp toch wordt de verbetering van de vee-fokkerij door den Minister geregeld en gereglementeerd en aan provinciën, genootschappen, enz., voortaan de bevoegdheid tot subsidieering of ondersteuning verleend.

Is eene dergelijke centralisatie in het belang der zaak zelve?

Is eene algemeene, gelijkkluidende regeling voor alle provinciën, waar toch in dezen dikwerf de meest uiteenloopende toestanden en belangen bestaan, gewenscht?

Zal daarmede aan het in deze provincie belangrijk particulier initiatief geene schade worden gedaan?

Zal door de voorgestelde maatregelen de in deze provincie zoo nuttig werkende verbetering van de vee-fokkerij, zooals deze door het landbouwgenootschap heden behartigd wordt, geen ernstig nadeel lijden?

Wordt door dit ontwerp aan de in deze voor den landbouwer zoo benarde tijden hoog noodige eendracht geen ernstig nadeel berokkend?

Het antwoord op deze vragen kan niet twijfelachtig zijn.

Bij de hierboven in het algemeen en in het kort aangeduide bezwaren tegen de wijze, waarop de minister vermeent, de ondersteuning van de vee-fokkerij van Rijkswegen te moeten verleen, heeft het hoofdbestuur, zonder te veel in alle bijzonderheden of détails te treden, de volgende ernstige bezwaren tegen den inhoud der artikelen 1 en 2 van bedoeld ontwerp-reglement.

Het is voor het hoofdbestuur een volkomen raadsel, hoe de Minister verwachten kan, practische verbetering van de

veefokkerij te verkrijgen door middel eener geringe som gelds, welke daarbij nog verdeeld *kan* worden over de in artikel 1 van het ontwerp genoemde drie rubrieken.

Naar het Hoofdbestuur toch vermeent, zoude het Rijk f 2400.— van de hierbij bedoelde ondersteuning voor deze provincie bestemmen; van dit bedrag kunnen, volgens het ontwerp, de noodzakelijke onkosten, vallende op de toekenning van bijdragen en premieën, evenals de kosten benoodigd voor de toepassing van al. c, art. 2, betaald worden.

En deze laatste kosten zullen waarlijk niet gering zijn: daar toch de deskundige, die de inspuiting met tuberculine aan het dier verricht en ook de temperatuur *van het ingespoten dier na eenigen tijd* moet opnemen, behoorlijke vergoeding moet verkrijgen voor alle onkosten, als medicamenten, moeite reis- en verblijfkosten, enz.

Als nu alle deze kosten van het bedrag van f 2400.— worden betaald, dan blijft er waarlijk voor den veehouder zoo weinig over, dat er van de practische waarde der ondersteuning van de veefokkerij door het Rijk al bitter weinig sprake kan zijn. Ook komt deze bepaling van al. c, art. 2, het Hoofdbestuur voor, eenigszins in strijd te zijn met het advies van het Nederlandsche Landbouw-comité aan de Regeering, om het initiatief der landbouwers tot bestrijding der tuberculose te bevorderen door: a. „van Rijkswege „tuberculino beschikbaar te stellen, enz., *onder voorwaarde, „dat de geheele koppel, dus ook het jonge vee, worde ingeënt,*“ — zoo niet de voorwaarde van al. c, art. 2, ontwerp-reglement niet alleen het geprimeerde dier, doch den geheelen koppel vee van den eigenaar van het geprimeerde dier bedoelt.

En hierbij het wenschelijke, de practische waarde en de al of niet uitvoerbaarheid van den maatregel, sub 2 van art. 1, van het ontwerp-replement onbesproken latende, vermeent het hoofdbestuur, dat toch op het gebied van verbetering der veetokkerij veel ondervinding heeft, dat zelfs voor eene der andere rubrieken, sub. 1°. en 3°. van dit artikel 1 genoemd, de toegezegde ondersteuning, van Rijkswege verbonden aan de verschillende voorwaarden en bepalingen van het ontwerp-reglement, *zoals dit thans luidt*, geheel onvoldoende is en

al zeer weinig practisch nut voor den veehouder zal blijken te bezitten.

Hierop is zeker het gezegde: „qui trop embrasse mal étreint”, volkomen van toepassing.

Het Hoofdbestuur zal zich een oogenblik bepalen bij de rubriek 10. van art. 1, „bijdragen voor het onderhouden van stieren”, buiten eenige kijf de meest practische wijze van verbetering der veefokkerij, welke aan verreweg het grootste deel der veefokkers ten goede kan komen, en welke het meest door het Utrechtsch Landbouwgenootschap werd bevorderd door de sints vele jaren gehoudene keuringen van mannelijke fokdieren.

Beslist leert de ondervinding, dat enkel betrekkelijk hooge aanhoudings-premiën den veehouder nopen en in staat stellen zich best fokmateriaal aan te schaffen en dit te onderhouden.

Zooals deze keuringen thans zijn ingericht vorderen zij van het genootschap, hetwelk hiervoor van de staten dezer provincie eene subsidie, groot f 2000.— ontvangt, eene uitgave van $\pm$ f 5000.—, ongerekend vele onkosten, die sommige afdeelings-besturen en eenige leden van het genootschap zich voor het goede doel getroosten.

Van genoemde f 5000.— komt eene som van meer dan f 4500.— voor rekening der stieren-keuringen, en het genootschap zal de eerste zijn in de erkenning, dat deze som geheel onvoldoende is, om het in staat te stellen, voor eene voldoende verbetering van het mannelijke rundvee in de geheele provincie te zorgen.

Zeer zeker zoude het Hoofdbestuur ook eene directe verbetering van het vrouwelijk rundvee wenschelijk achten, doch vermeent dat, bij gebrek aan de geldmiddelen, daarvoor benodigd, men zich tot die van het mannelijke rundvee zal moeten bepalen.

Voor eene practische verbetering van de veefokkerij in deze provincie, waarmede zooveel mogelijk alle veehouders dezer provincie kunnen gebaat worden, is het noodig dat Regeering, Provincie, Landbouw-Genootschap, enz., de handen ineen slaan en zoo lang de geldmiddelen voor eene algeheel voldoende verbetering van het rundvee ontbreken, zooals nu,

zich gezamenlijk toeleggen op verbetering van het mannelijk rundvee.

En ten opzichte van dit mannelijk rundvee betwist het Hoofdbestuur de wenschelijkheid en het nut van de door den Minister in zijn ontwerp-reglement opgenomen voorwaarde van al. c, art. 2.

Wat beoogt de Minister met deze voorwaarde?

Van eene ernstige bestrijding der tuberculose onder het rundvee kan zelfs geen sprake zijn.

Naar het Hoofdbestuur vermeent, kan enkel en alleen de reden voor deze voorwaarde gelegen zijn in de vrees, dat het geld voor een tuberculeus dier zal worden uitgegeven.

Wordt door het stellen dezer voorwaarde die vrees geheel weggenomen?

De heer D. F. van Esveld, leeraar aan 's Rijks-veeartsenijschool te Utrecht, deelde in zijne zeer belangrijke voordracht, op de algemeene vergadering van het Utrechtsch Landbouwenootschap op 25 April 1896, onder meer mede: „Intusschen komt het voor, dat een rund, dat vlak voor den verkoop is ingeënt, bij de tweede injectie, wanneer die daar kort op volgt, geen reactie vertoont en toch ziek is.”

Zie ook de opmerking van den heer H. J. H. Stempel, districtsveearts te Utrecht, omtrent al. c, art. 2.

Is het stellen dezer voorwaarde in het bijzonder bij pinkstieren, die in een zeer overwegend aantal in deze provincie voor de veefokkerij gebruikt worden, en in het algemeen voor stieren noodig?

Alle deskundigen zijn van meening, dat de verspreiding der tuberculose bij het rundvee door directe besmetting van het eene (tuberculeuse) beest op het andere plaats heeft, terwijl volgens de meesten de zoogenaamde héréditeit daartegenover een zeer geringe rol vervult.

Professor E. Nocard uit Frankrijk, een der meest bekende en grootste autoriteiten op dit gebied, heeft in zijne zeer belangrijke en zaakrijke voordracht in het najaar van 1895, gehouden op het 3e internationaal landbouw-congres te Brussel, onder meer gezegd:

„Tous les inspecteurs d'abattoir sont d'accord pour pro-

al zeer weinig practisch nut voor den veehouder zal blijken te bezitten.

Hierop is zeker het gezegde: „qui trop embrasse mal étreint”, volkomen van toepassing.

Het Hoofdbestuur zal zich een oogenblik bepalen bij de rubriek 10. van art. 1, „bijdragen voor het onderhouden van stieren”, buiten eenige kijf de meest practische wijze van verbetering der veefokkerij, welke aan verreweg het grootste deel der veefokkers ten goede kan komen, en welke het meest door het Utrechtsch Landbouwgenootschap werd bevorderd door de sinds vele jaren gehoudene keuringen van mannelijke fokdieren.

Beslist leert de ondervinding, dat enkel betrekkelijk hooge aanhoudings-premiën den veehouder nopen en in staat stellen zich best fokmateriaal aan te schaffen en dit te onderhouden.

Zooals deze keuringen thans zijn ingericht vorderen zij van het genootschap, hetwelk hiervoor van de staten dezer provincie eene subsidie, groot *f* 2000.— ontvangt, eene uitgave van $\pm$ *f* 5000.—, ongerekend vele onkosten, die sommige afdeelings-besturen en eenige leden van het genootschap zich voor het goede doel getroosten.

Van genoemde *f* 5000.— komt eene som van meer dan *f* 4500.— voor rekening der stieren-keuringen, en het genootschap zal de eerste zijn in de erkenning, dat deze som geheel onvoldoende is, om het in staat te stellen, voor eene voldoende verbetering van het mannelijke rundvee in de geheele provincie te zorgen.

Zeer zeker zoude het Hoofdbestuur ook eene directe verbetering van het vrouwelijk rundvee wenschelijk achten, doch vermeent dat, bij gebrek aan de geldmiddelen, daarvoor benodigd, men zich tot die van het mannelijke rundvee zal moeten bepalen.

Voor eene practische verbetering van de veefokkerij in deze provincie, waarmede zooveel mogelijk alle veehouders dezer provincie kunnen gebaat worden, is het noodig dat Regeering, Provincie, Landbouw-Genootschap, enz., de handen ineen slaan en zoo lang de geldmiddelen voor eene algeheel voldoende verbetering van het rundvee ontbreken, zooals nu,

zich gezamenlijk toeleggen op verbetering van het mannelijk rundvee.

En ten opzichte van dit mannelijk rundvee betwist het Hoofdbestuur de wenschelijkheid en het nut van de door den Minister in zijn ontwerp-reglement opgenomen voorwaarde van al. c, art. 2.

Wat beoogt de Minister met deze voorwaarde?

Van eene ernstige bestrijding der tuberculose onder het rundvee kan zelfs geen sprake zijn.

Naar het Hoofdbestuur vermeent, kan enkel en alleen de reden voor deze voorwaarde gelegen zijn in de vrees, dat het geld voor een tuberculeus dier zal worden uitgegeven.

Wordt door het stellen dezer voorwaarde die vrees geheel weggenomen?

De heer D. F. van Esveld, leeraar aan 's Rijks-veeartsenijsschool te Utrecht, deelde in zijne zeer belangrijke voordracht, op de algemeene vergadering van het Utrechtsch Landbouwenootschap op 25 April 1896, onder meer mede: „Intusschen komt het voor, dat een rund, dat vlak voor den verkoop is ingeënt, bij de tweede injectie, wanneer die daar kort op volgt, geen reactie vertoont en toch ziek is.”

Zie ook de opmerking van den heer H. J. H. Stempel, districtsveearts te Utrecht, omtrent al. c, art. 2.

Is het stellen dezer voorwaarde in het bijzonder bij pinkstieren, die in een zeer overwegend aantal in deze provincie voor de veefokkerij gebruikt worden, en in het algemeen voor stieren noodig?

Alle deskundigen zijn van meening, dat de verspreiding der tuberculose bij het rundvee door directe besmetting van het eene (tuberculeuse) beest op het andere plaats heeft, terwijl volgens de meesten de zoogenaamde héréditeit daartegenover een zeer geringe rol vervult.

Professor E. Nocard uit Frankrijk, een der meest bekende en grootste autoriteiten op dit gebied, heeft in zijne zeer belangrijke en zaakrijke voordracht in het najaar van 1895, gehouden op het 3e internationaal landbouw-congres te Brussel, onder meer gezegd:

„Tous les inspecteurs d'abattoir sont d'accord pour pro-

„clamer l'extrême rareté de la tuberculose du veau. même
 „là ou, sur 100 vaches, il y en a 30 qui sont tuberculeuses,
 „il est rare de trouver plus d'un veau sur 10.000 qui soit
 „tuberculeux. Depuis quatre ans, j'ai fait plus de 30.000
 „injections de tuberculine en France; eh bien, partout où je
 „suis allé, dans les fermes les plus gravement infectées, où
 „je trouvais 40, 60 et jusque 80 p. c. des adultes contaminés,
 „les jeunes échappaient pour la plupart à l'infection. Et,
 „quand je parle de jeunes, j'entends des veaux âgés de 6 à
 „18 mois.”

„Les taureaux ne jouent pour ainsi dire aucun rôle dans
 „la transmission de la tuberculose, même quand on veut
 „invoquer l'hérédité. C'est un fait solidairement établie,
 „dans la transmission de la tuberculose et de beaucoup d'autres
 „maladies infectieuses, l'influence du père est complètement
 „insignifiante.”

Deze belangrijke uitspraken zijn op genoemd congres ~~en~~
 en ook later, naar het hoofdbestuur weet, niet weerlegd.

Welk gevolg zoude het verbinden der hier besproken voor-
 waarden van al. c, art. 2, aan de stierenkeuringen hebben
 voor de veefokkerij in deze provincie?

Dit gevolg, dat de veehouders zich geheel van deelname
 met hun vee aan de keuringen zouden onthouden; waardoor
 al spoedig de verbetering van het rundvee, tot heden door
 de keuringen van het genootschap verkregen, te niet zoude
 worden gedaan.

En waarom zullen de veehouders zich van deelname met
 hun vee aan deze keuringen onthouden? Omdat zij, vrees-
 achtig en afkeerig van voor hen nienwe zaken, vermeenen,
 dat, wanneer het door hen ter keuring ingezonden dier
 tuberculeus wordt bevonden, hun geheele stal vee in waarde
 zeer gedéprecieerd wordt, waarmede hun eene énorre schade
 zoude worden toegebracht, welke in de verste verte niet
 opweegt tegen de kans op eene premie.

Op grond van deze voorafgaande consideratiën dringt het
 Hoofdbestuur met bescheidenheid, doch met den hoogsten
 ernst en aandrang, bij U. Edelgrootachtbaren aan, in het waar-
 achtig belang van den Utrechtschen veehouder, den Minister

van Binnenlandsche Zaken te adviseeren, dat hij, wil hij waarlijk en in ernst tot verbetering van de veefokkerij in deze provincie medewerken, de voor verbetering der veefokkerij uit 's Rijks middelen voor deze provincie bestemde gelden uitsluitend disponibel stelle voor keuringen van mannelijke fokdieren bij het rundvee, met ter zijde stelling of doorhaling van de voorwaarde, voorkomende in alinea c, van artikel 2, van zijn ontwerp-reglement.

Kan de Minister zich hiermede niet vereenigen, dan is het in het welbegrepen belang van de veefokkerij in deze provincie, de verschillende pogingen tot verbetering dezer, als die van het Rijk en die van het Utrechtsch Landbouwnootschap gescheiden te houden, terwijl het Hoofdbestuur zich vleit met de hoop, dat de Staten dezer provincie hunnen steun aan het genootschap zullen blijven verleenen.

Beslist waarschuwt het Hoofdbestuur bij eene scheiding der genoemde pogingen tegen eene totale mislukking der ondersteuning van Rijkswege ter verbetering van de veefokkerij in deze provincie.

*Het Hoofdbestuur van het genootschap voor
Landbouw en Kruidkunde te Utrecht:*

<i>Was geteekend:</i>	{	<i>De Voorzitter,</i>
		C. J. HACKE VAN MIJNDEN.
		<i>De Secretaris,</i>
		M. THISSEN.

